

LENIN

o sovětském vojenském umění

Vladimír Iljič Lenin vešel do historie nejen jako geniální politik a státník, ale i jako vynikající vojenský teoretik, který dokázal aplikovat zákonitosti politické strategie a taktiky na všechny oblasti vojenské činnosti. Jeho historická zásluha spočívá v tom, že zdůvodnil potřebu i hlavní zásady vojenského programu proletářské revoluce a dále v tom, že rozpracoval základy sovětské vojenské vědy.

Zakladatel a vůdce komunistické strany zkoumal vojenské umění — v souladu s historickými zkušenostmi a nově vzniklými podmínkami — jako měnící se a neustále rozvíjející se praxi a teorii způsobů a forem vedení ozbrojeného zápasu, jako proces, který je podřízený objektivním zákonům. Geniální politik a vynikající vojenský teoretik Lenin ve své praktické činnosti i ve svém díle vědecky zobecnil zkušenosti bojujících mas, hluboce zdůraznil tendence rozvoje vojenství a objasnil základní principy vojenského umění.

V souladu s tím rozpracoval politický i vojenský vůdce revoluce způsoby a formy boje proletariátu v boji za uchopení moci, zabýval se otázkami všestranného řízení povstání, jeho politickou a vojensko-technickou přípravou, stanovil i taktiku ozbrojeného boje.

Ve svém rozsáhlém díle mnohokrát V. I. Lenin zdůrazňuje některé zásady, které mají velký význam nejen pro vítězství ozbrojeného povstání, ale i pro celkový rozvoj sovětského vojenského umění:

— nebytný požadavek mít převahu v silách na rozhodujícím směru a v rozhodující době,

— vést aktivní bojovou činnost s největší rozhodností a cílevědomě přecházet do útoku,

— ničit nepřítele překvapivou bojovou činností; přitom využívat především doby, kdy síly a prostředky nepřítele jsou rozptýleny,

— usilovat neustále, v každodenní činnosti i o nevelké úspěchy,

— udržovat za každou cenu morální převahu nad nepřítelem.

V. I. Lenin dále zdůvodnil, že rozvoj ozbrojeného zápasu ovlivňují sociální revoluce a revoluční objevy a vynálezy v oblasti vojenské techniky a výzbroji. Zásadní změny ve vývoji vojenské techniky všeho druhu, nasycení bojujících armád stále dokonalejší výzbrojí nezbytně vyvolávají změny v názorech na způsoby vedení taktické i operační činnosti.

Vzhledem k těmto zákonitostem Lenin nesčetněkrát připomínal, aby vojenské kádry a zejména důstojnický sbor důkladně poznali a zvládli soudobou vojenskou techniku i soudobé způsoby vedení ozbrojeného boje a války jako celku, dále všechny druhy zbraní a v neposlední řadě všechny prostředky a zbraně, které má nebo může mít k dispozici nepřítel. Není pochyb o tom, že tyto leninské zásady mají velký význam i v současné době, kdy vojska dostávají do výzbroje značné množství nejnovějších technických prostředků vedení ozbrojeného zápasu.

Činnost V. I. Lenina při řešení vojenských problémů všeho druhu je klasickým vzorem jednoty politického a vojenského, ideového a praktického stranického řízení

armády. Taková jednota je nevyhnutelnou podmínkou vítězství ve válce.

Při rozboru politiky imperialistických států V. I. Lenin nejednou vyvodil závěr, že nereálná a dobrodružná politika imperialistů byla nezbytným základem odpovídající strategie, která dříve nebo později nutně vedla k vojenskému krachu rozpoutané války.

Naproti tomu sovětská strategie slouží úspěšným cílům obrany socialistické vlasti. Politika Sovětského svazu odmítá jakoukoli dobrodružnost, hodnotí objektivně každou nově vzniklou situaci, a proto ukládá vojenské strategii jen reálné úkoly. V tom je tedy její reálná síla.

Významnou součástí zásad sovětské vojenské strategie jsou poučky V. I. Lenina o úloze a místě obrany a útoku při vedení ozbrojeného zápasu. Lenin učil, že ozbrojené síly nemají bránit socialistickou vlast pouhou pasivní obranou v určených prostorech a očekávat úder nepřítel, ale rozhodným a aktivním útokem. Tak např. v průběhu operací Rudé armády ke zničení bělogvardějců na jihu země V. I. Lenin ve směrnicích předsedovi revolučního vojenského sovětu republiky ze dne 3. ledna 1919 nařizoval veškerou bojovou činnost podřídit celkovému strategickému úkolu: zahájit rozhodný, všeobecný, cílevědomě vedený útok k rychlému dokončení celkové porážky nepřítel.

Hlavním cílem útočných operací podle Lenina je zničit živou sílu a především hlavní uskupení živé síly nepřítel.

Určujícími rysy občanské války na tehdejší podmínky byly její velký rozmach, pohyblivost a častá změna situací na jednotlivých frontách, různorodost operačních forem. V útočných operacích se uplatňovaly zejména tyto principy:

- směle soustředování sil a prostředků na rozhodujících směrech bojové činnosti,

- široký manévr úderných uskupení,
- hluboké roztínající údery na nepřítel do celé operační hloubky.

Tyto zásadní a na tehdejší dobu pozoruhodné leninské principy sovětského vojenského umění měly rozhodující význam a byly základním předpokladem úspěchu v protiútočích sovětských vojsk na jaře a v létě 1919, v útočných operacích proti Denikinovi, při porážce Vrangela a při osvobození Krymu v roce 1920. Tyto principy rozvinula sovětská armáda a zejména její vedení v operacích Velké vlastenecké války v letech 1941—1945.

Na základě učení V. I. Lenina rozpracovala komunistická strana zásady přesvědčivé výchovy útočného ducha vojsk

v Sovětských ozbrojených silách. Vždyť jen v důsledku úspěšně vedených velkých útočných operací, v důsledku rozhodné a směle manévrovací bojové činnosti můžeme dosáhnout stanovených strategických vojenských i politických cílů války.

V. I. Lenin ovšem neorientoval sovětské vojenské umění jednostranně jen na rozpracování a zvládnutí zásad nepřetržitého vedení útoku. Velkou pozornost věnoval správnému určení úlohy a místa obrany v ozbrojeném zápase. V jeho pracích se můžeme dočíst, že vynucená nebo předem předvídaná obrana není samoúčelem, ale jen prostředkem k vytvoření výhodných podmínek k přechodu vojsk do rozhodného útoku. Obrana přitom musí být úporná, vysoce aktivní a významným způsobem musí její průběh ovlivňovat bojová činnost úderných skupin. Jediným cílem obrany musí být v každé situaci úplná porážka nepřítel.

V duchu těchto pouček Ústřední výbor strany v čele s V. I. Leninem věnoval značné úsilí organizaci obrany země v letech 1918—1920. Hlavní velitel ozbrojených sil republiky v letech občanské války S. S. Kameněv ve svých vzpomínkách píše, že v době, kdy mamontovská jízda pronikla do týlu jižního frontu, V. I. Lenin okamžitě zahájil organizování hluboké obrany na všech jižních přístupech k Moskvě. Na jeho příkaz se vytvářely opevněné prostory: brjanský tambovský, penzský. K porážce nepřítel v týlu sovětských vojsk Lenin nařídil využít především obrněné oddíly a jízdu; kromě toho před ústupem a při vzdání se části teritoria všemožně ztěžovat nepříteli jakýkoli pohyb, vytvářet léčky, odvážet bojové základy všeho druhu, ničit všechny spojovací cesty, prostředky dopravy a zásobování, minovat a ničit mosty.

Rudá armáda v těchto letech získala velké zkušenosti při organizování a vedení úspěšné obrany. O tom svědčí obrana Caricynu v roce 1918, Uralska, Orenburgu a Petrohradu v roce 1919. Přitom každá obranná činnost sovětských vojsk přerůstala v jejím průběhu do rozhodného protiútku, který končil úplnou porážkou nepřítel.

Klasické příklady organizace a vedení obrany Sovětských ozbrojených sil na taktickém i operačním stupni nacházíme v operacích Velké vlastenecké války.

Při výchově ozbrojených sil v duchu vedení rozhodné bojové činnosti V. I. Lenin neustále vyžadoval

- brát v úvahu vzájemný poměr sil,
- dovedně využívat všech možností i dané situace,

— orientovat vojenské kádry na nutnost maximálně soustředit síly a prostředky k boji se silným nepřítelem který má dostatečné množství soudobé vojenské techniky, má bojové zkušenosti a vycvičená vojska na vysoké úrovni,

— v žádném případě nepřipravovat vojska na lehká vítězství.

Kromě toho Lenin nabádal sovětské vojáky a všechny pracující, aby se pečlivě připravovali k boji s imperialismem podle všech zásad soudobé války.

V létě 1919 se ocitla Sovětská republika v palebném obklíčení. Interventům a bělogvardějcům se podařilo obsadit tři čtvrtiny teritoria. V té době nepřítel útočil z východu, severu a jihu. Bělogvardějci využili podpory německých okupačních vojsk a zaktivizovali své síly v západních prostorách země. Ve velkých městech republiky vzplanula rovněž kontrarevoluční povstání. V. I. Lenin tehdy prostudoval jak politickou, tak i vojensko-strategickou situaci a po hluboké analýze vyhodnotil, že hlavní nebezpečí republiky hrozí na východní frontě.

Na základě toho Ústřední výbor strany a sovětská vláda okamžitě přijaly nutná opatření ke zničení nepřítele: na východní frontě sovětská vojska soustředila hlavní úsilí. Po skončení příprav koncem srpna 1918 sovětská vojska přešla do protiútoků na kazašském směru. Výsledkem úspěšné bojové činnosti bylo osvobození Simbirsku, rodného města V. I. Lenina, dále osvobození Kazaně, Samary, Ufy. Zdařilá operace vojsk Východního frontu měla rozhodující vliv na průběh a výsledky bojové činnosti i na ostatních frontách.

Později, na podzim roku 1918, V. I. Lenin správně reagoval na vzniklou situaci a vyhodnotil, že hlavní nebezpečí hrozí Sovětské republice z jihu. Proto vojska Rudé armády dostala bojové úkoly, aby co nejdříve rozhodným způsobem s maximálními silami a prostředky zahájila útok na všech frontách, s hlavním úsilím na jižní frontě. Po vítězství na východní frontě, sovětská vojska tedy soustředila své úder k porážce Denikina.

V. I. Lenin rozpracoval konkrétní program mobilizace materiálních a vojenských sil ke konečné porážce nepřítele. Na jeho příkaz dochází k podstatnému posílení jižního frontu. 19. listopadu 1919 nařizuje revoluční vojenský sověť Republiky vybudovat 1. jezdeckou armádu. Při výstavbě tohoto operačního svazu jezdecká získala Rudá armáda první zkušenosti tohoto druhu. Jeho organizování bylo nejdůležitějším příspěvkem sovětskému vojenskému umění v tomto období.

Opatření, která přijaly Ústřední výbor a sovětská vláda za řízení V. I. Lenina v létě a na podzim 1919, vytvořila podmínky k tomu, aby vojska jižního a později jihozápadního frontu zastavila útok Denikinových tlup a po nezbytných přípravách přešla do rozhodné útočné operace. Jejím výsledkem bylo dosažení vítězství na těchto frontách.

V průběhu občanské války nebylo snad ani jediné velké vojenské operace, na jejímž rozpracování by se nepodílel osobně V. I. Lenin. Byl neustále v nejtěsnějším styku s veliteli a politickými pracovníky na nejdůležitějších úsecích jednotlivých frontů a v případě potřeby všestranně zasahoval do průběhu operací a bojové činnosti Rudé armády. Přitom ovšem se vši důsledností a se vzácnou péčí dbal na samostatnost, iniciativu a autoritu všech vojenských kádru. Vždy se snažil vytvářet situaci, v níž pracovitost spojoval s prostotou a nenuceností vzájemných vztahů.

Po skončení občanské války komunistická strana všestranně využívala teoretického vojenského dědictví V. I. Lenina ve všech oblastech vojenskosti. Tvůrčím způsobem rozvíjela sovětskou vojenskou vědu a vytýčovala hlavní směry rozvoje a dalšího posilování armády a vojenského námořnictva. Sovětská vojenská věda správně zhodnotila úlohu a místo jednotlivých druhů ozbrojených sil i druhů vojsk v operacích vedených s moderními prostředky ozbrojeného zápasu. Na základě vzrůstajícího významu vojenské techniky a jejího masového zasazení v armádách vyvodila závěry ke zvýšení pohyblivosti a manévrovosti vojsk, ke zvýšení jejich palebné síly a úderu.

Sovětská armáda se řídila nesmrtelnými leninskými idejemi ozbrojeného zápasu i v průběhu druhé světové války v boji proti imperialistickým agresorům. Dosáhla přitom svého největšího vítězství nad silným nepřítelem.

Na slavnostním zasedání 23. dubna 1968 prohlásil maršál Sovětského svazu A. A. Grečko: „Ve Velké vlastenecké válce Sovětské ozbrojené síly převyšovaly nejmohutnější armádu kapitalistického světa nejen po morálně politické stránce a v použitých prostředcích boje, ale i ve vojenském umění a v organizátorských schopnostech velitelského sboru.“

Komunistická strana využívá leninského učení o obraně socialistické vlasti i v poválečných letech a neustále pečuje o zvyšování obranyschopnosti země. Na základě všeobecného rozvoje národního hospodářství, na základě dosažených úspěchů v těžkém průmyslu, ve vědě a

technice Sovětské ozbrojené síly mají ve výzbroji moderní bojovou techniku a dosáhly tak nového, vyššího stupně ve svém vývoji.

Nebývalý růst bojové síly všech druhů ozbrojených sil a druhů vojsk a zásadní změny v jejich organizační struktuře přispěly k přijetí a rozvoji nových zásad sovětského vojenského umění. Ve vojenských školách a učilištích i ve svazech a svazcích široce se rozvinula vědecko-výzkumná práce. Pracovníci teoretické fronty zkoumají všechny stránky a jevy soudobého ozbrojeného zápasu. Výsledkem jejich velkého úsilí je rozpracování názorů na

- charakter soudobé války a způsoby jejího možného zahájení,
- způsoby a formy ozbrojeného zápasu,
- bojovou připravenost vojsk a metody udržování vysoké bojové pohotovosti,
- určení úlohy a úkolů jednotlivých ozbrojených sil při dosahování určených strategických cílů.

V teorii operačního umění byly vědecky zhodnoceny a rozpracovány neefektivnější způsoby přípravy a vedení operací a bojové činnosti různými druhy ozbro-

jených sil. V taktice se udílí hlavní pozornost zjišťování cest a způsobů vedení aktivní bojové činnosti s cílem dosáhnout rozhodného zničení nepřítele v krátkých lhůtách.

Sovětská armáda a její velitelský sbor jsou si vědomi velké zodpovědnosti za obranu a bezpečnost vlasti v době, kdy američtí imperialisté zdokonalují své válečné přípravy k akcím proti Sovětskému svazu a ostatním socialistickým státům, rozšiřují agresi ve Vietnamu, podněcují izraelské okupanty a podporují revanšistické snahy imperialistických kruhů NSR.

Komunistická strana a sovětská vláda rozhodným způsobem kladou odpor a bojují proti rozbíječským plánům imperialistických agresorů a poskytují všestrannou pomoc a podporu národům, které bojují za svou svobodu a nezávislost.

Sovětské ozbrojené síly spolu s bratrskými socialistickými armádami zemí Varšavské smlouvy řídí se ve své vojenské činnosti stále platnými leninskými tezemi sovětského vojenského umění. Plní tak odkaz vůdce proletářské revoluce, zakladatele sovětského vojenského umění V. I. Lenina, od jehož narození uplynulo letos 100 let.

Pro měšťáka je důležité, kde stojí vojska, kdo právě teď vítězí. Pro marxistu je důležité, proč se vede nynější válka, v níž mohou vítězit hned ty, hned ony armády.